

Υπόθεση T-309/03

Manel Camós Grau

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Έρευνα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολεμήσεως της Απάτης (OLAF) σχετικά με τη διαχείριση και τη χρηματοδότηση του Ινστιτούτου για τις σχέσεις μεταξύ Ευρώπης και Λατινικής Αμερικής (IRELA) — Σύγκρουση συμφερόντων που ενδέχεται να υπάρξει στο πρόσωπο ενός εξεταστή — Αποπομπή από την ερευνητική ομάδα — Συνέπειες για τη διεξαγωγή της έρευνας και για το πόρισμα της έρευνας — Έκθεση περατώσεως της έρευνας — Προσφυγή ακυρώσεως — Παραδεκτό — Αγωγή αποζημιώσεως — Παραδεκτό»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (τέταρτο πενταμελές τμήμα) της 6ης Απριλίου
2006 II - 1177

Περίληψη της αποφάσεως

1. Υπάλληλοι — Προσφυγή — Βλαπτική πράξη — Έννοια — Πράξεις που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα
(Άρθρο 230 ΕΚ· κανονισμός 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 9)

2. Υπάλληλοι — Αγωγή αποζημίωσης — Αντικείμενο

(Άρθρα 235 ΕΚ, 236 ΕΚ και 288 ΕΚ· Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων, άρθρα 90, 90α και 91· κανονισμός 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 14)

3. Αγωγή αποζημίωσης — Αυτοτέλεια σε σχέση με την προσφυγή ακυρώσεως

(Άρθρα 230, εδ. 4, ΕΚ, 235 ΕΚ και 288, εδ. 2, ΕΚ)

4. Εξωσυμβατική ευθύνη — Προϋποθέσεις

(Άρθρο 288, εδ. 2, ΕΚ)

1. Αποτελούν πράξεις ή αποφάσεις δυνάμεις να γίνουν το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως κατά το άρθρο 230 ΕΚ τα μέτρα που παράγουν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας κατάφωρα τη νομική του κατάσταση.

Τούτο δεν συμβαίνει με μια έκθεση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολεμήσεως της Απάτης (OLAF) με την οποία περατώνεται μια έρευνα. Μια τέτοια έκθεση, η οποία δεν μεταβάλλει κατάφωρα τη νομική κατάσταση των προσώπων που κατονομάζονται στην έκθεση αυτή, δεν μπορεί να γίνει το αντικείμενο προσφυγής έχουσας ασκηθεί από τα πρόσωπα αυτά για την ακύρωσή της. Ασφαλώς, η έκθεση αυτή, η οποία αποτελεί τελικό έγγραφο που έχει καταρτιστεί στο τέλος μιας αυτοτελούς διοικητικής διαδικασίας από μια υπηρεσία η οποία έχει λειτουργική ανεξαρτησία, δεν δύναται ως εκ τούτου να χαρακτηριστεί ως μέτρο για την προπαρασκευή των διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών που μπορούν να κινηθούν στη συνέχεια αλλά που κάλλιστα θα μπορούσαν να κινηθούν παράλληλα ή και πριν από την παραπομπή του θέματος στην OLAF. Ωστόσο, δεν

παράγει υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα, καθόσον ναι μεν μπορεί να συστήσει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και στα κοινοτικά όργανα την έκδοση βλαπτικών για τα σχετικά πρόσωπα πράξεων που παράγουν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα, πλην όμως τα πορίσματα και οι συστάσεις της δεν συνεπάγονται καμία υποχρέωση, ούτε καν διαδικαστικής φύσεως, για τις αρχές αυτές, οι οποίες είναι ελεύθερες να αποφασίσουν για τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στην τελική έκθεση και επομένως είναι οι μόνες αρχές που μπορούν να λάβουν αποφάσεις ικανές να θίξουν τη νομική κατάσταση των προσώπων σχετικά με τα οποία η έκθεση συνέστησε να κινηθούν δικαστικές ή πειθαρχικές διαδικασίες.

Δεν μπορούν να δώσουν στην έκθεση αυτή τον χαρακτήρα βλαπτικής πράξεως ούτε οι τυχόν διαδικαστικές παρατυπίες και παραβάσεις ουσιαστών τύπων, καθόσον τέτοια ελαττώματα μπορούν να προβληθούν μόνο προς στήριξη προσφυγής κατά μιας δυναμένης να προσβληθεί μεταγενέστερης πράξεως, στο μέτρο που τα ελαττώματα αυτά έχουν επηρεάσει το περιεχόμενο της εν

λόγω πράξεως, και όχι αυτοτελώς όταν δεν υπάρχει τέτοια πράξη, ούτε το δυνατό να προκαλέσει ζημία γεγονός ότι η εν λόγω έκθεση μπορεί να θίξει το ηθικό συμφέρον των προσώπων που κατονομάζει ούτε, τέλος, το γεγονός ότι η πιο πάνω έκθεση καταρτίστηκε, υπό την αιγίδα του διευθυντή, με πράξη της OLAF.

(βλ. σκέψεις 47-51, 55-57)

2. Πριν τεθεί σε ισχύ, την 1η Μαΐου 2004, το νέο άρθρο 90α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων (ΚΥΚ), το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα του υπαλλήλου να υποβάλει στον διευθυντή της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολεμήσεως της Απάτης (OLAF) αίτηση κατά το άρθρο 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ ζητώντας του να λάβει έναντι αυτού απόφαση σχετική με μια έρευνα της OLAF, και εφόσον στο σημείο αυτό σιωπούσε το άρθρο 14 του κανονισμού 1073/1999 σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την OLAF, δεν ήταν επιβεβλημένο να συνδεθεί με τις διαφορές που διέπονται από τον ΚΥΚ η αγωγή αποζημιώσεως που ασκήθηκε από υπάλληλο κατά της Επιτροπής για την αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται ότι προκλήθηκε από έκθεση της OLAF, οπότε ο σχετικός υπάλληλος δεν όφειλε να ακολουθήσει τη διαδικα-

σία του άρθρου 90 του ΚΥΚ για να υποβάλει τέτοιο αίτημα αποζημιώσεως.

(βλ. σκέψεις 70-71)

3. Η αγωγή εξ εξωσυμβατικής ευθύνης είναι ένα αυτοτελές μέσο δικαστικής προστασίας, το οποίο έχει ιδιαίτερη λειτουργία στο πλαίσιο του συστήματος των μέσων δικαστικής προστασίας και εξαρτάται από προϋποθέσεις ασκήσεως οι οποίες έχουν καθοριστεί με γνώμονα το ειδικό του αντικείμενο. Έτσι, το απαράδεκτο του αιτήματος ακυρώσεως μιας εκθέσεως της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολεμήσεως της Απάτης (OLAF) με την οποία περατώθηκε μια έρευνα, απαράδεκτο που οφείλεται στη φύση της εκθέσεως αυτής η οποία δεν αποτελεί βλαπτική πράξη, δεν συνεπάγεται το απαράδεκτο του αιτήματος αποζημιώσεως για την αποκατάσταση διαφορών ζημιών που συνδέονται με την κατάρτιση και υιοθέτηση της εκθέσεως αυτής.

Συγκεκριμένα, τα υποκείμενα δικαίωτα οποία, λόγω των κατά το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ προϋποθέσεων του παραδεκτού, δεν μπορούν να προσβάλουν ευθέως ορισμένες κοινοτικές πράξεις ή ορισμένα κοινοτικά μέτρα, έχουν παρά ταύτα τη δυνατότητα να θέσουν υπό αμφισβήτηση μια συμπεριφορά που δεν έχει τον χαρακτήρα αποφάσεως και ως εκ τούτου δεν είναι δεκτική προσφυγής ακυρώσεως, ασκώντας την προβλεπόμενη από το άρθρο 235 ΕΚ και το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ αγωγή εξ εξωσυμβατικής ευθύνης, στο μέτρο που η συμπεριφορά αυτή είναι ικανή να

στοιχειοθετήσει ευθύνη της Κοινότητας. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας αγωγής, έχουν την ευχέρεια να προβάλουν τις παρανομίες που φέρεται ότι διαπράχθηκαν κατά την κατάρτιση και την υιοθέτηση μιας διοικητικής εκθέσεως, μολονότι η έκθεση αυτή δεν είναι απόφαση που θίγει ευθέως τα δικαιώματα των προσώπων που αναφέρει.

(βλ. σκέψεις 77-80)

4. Όσον αφορά την ευθύνη της Κοινότητας για ζημίες που προκλήθηκαν σε ιδιώτες λόγω παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου δυναμένης να καταλογιστεί σε κοινοτικό όργανο, δικαίωμα αποζημιώσεως αναγνωρίζεται όταν πληρούνται τρεις προϋποθέσεις, δηλαδή όταν ο κανόνας δικαίου ο οποίος παραβιάστηκε έχει ως αντικείμενο να απονείμει δικαιώματα στους ιδιώτες, όταν η παράβαση είναι κατάφωρη και όταν υφίσταται άμεση αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παραβάσεως της υποχρέωσης εκείνου ο οποίος εξέδωσε την πράξη και της ζημίας που υπέστησαν οι θιγόντες.

Εν προκειμένω, ο κανόνας αμεροληψίας, τον οποίο τα κοινοτικά όργανα οφείλουν να τηρούν κατά την εκτέλεση ερευνητικών αποστολών όπως εκείνες που ανατίθενται στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολεμήσεως της Απάτης (OLAF), αποτελεί κανόνα ο οποίος έχει ως αντικείμενο να απονείμει δικαιώματα στους ιδιώτες.

Αποτελεί πταίσμα ικανό να στοιχειοθετήσει ευθύνη της Κοινότητας η σοβαρή και πρόδηλη παράβαση, από την OLAF, της απαιτήσεως αμεροληψίας, παράβαση που εν προκειμένω απορρέει από την ύπαρξη συγκρούσεως συμφερόντων στο πρόσωπο ενός εξεταστή ο οποίος είχε καθοριστική επιρροή κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, της οποίας ο ελλιπής και άστοχος προσανατολισμός κατέληξε, στην τελική έκθεση, σε νοθευμένη παρουσίαση της ακριβούς ευθύνης των σχετικών υπηρεσιών του θεσμικού οργάνου και, κατά συνέπεια, των μελών τους, ενώ, στην έκθεση αυτή, η OLAF δεν συνήγαγε καμία συνέπεια από την απόφασή της να αποσύρει τον εξεταστή από την έρευνα.

(βλ. σκέψεις 100, 102, 125, 127-128, 131, 140-141)